

Feokromocytom

Vad är feokromocytom?

I binjurarna bildas bl.a. en typ av stresshormoner – s.k. katekolaminer – vilka insöndras i blodet. Feokromocytom är en ovanlig tumörform, som producerar katekolaminer (oftast noradrenalin och/eller adrenalin). Tumören kan ibland orsaka mycket kraftiga blodtrycksstegringar och är oftast lokaliserad i eller nära binjurarna, men ibland på helt andra ställen i kroppen. Feokromocytom kan variera i storlek från några tiotal gram till över ett kilo. 90% av tumörerna är godartade.

Vem drabbas?

Man räknar med att det uppträder ca 4-5 nya fall årligen/miljon vuxna invånare. Även barn kan drabbas av liknande tumörer sk neuroblastom. Vid vissa ärftliga tillstånd, sk multipel endokrin neoplasi förekommer dubbelsidiga feokromocytom. Man har då nästan alltid även tumör i sköldkörteln och ibland även i bisköldkörtlarna.

Vilka symtom får man vid feokromocytom?

Symtomen uppkommer pga den ökade sekretionen av katekolaminer in i blodbanan. Detta kan få till följd att blodtrycket stiger. Dock har ej alla patienter konstant förhöjt blodtryck. Ca 50% av patienterna drabbas av attacker (anfall) med svettningar, högt blodtryck, blekhet och hjärtklappning. Mellan attackerna kan blodtrycket vara normalt. Vid attack kan symtomen pågå från enstaka minuter till timmar. Attackerna tenderar att öka i frekvens med tiden för att eventuellt bli dagliga. Enstaka patienter med feokromocytom kan vara symptomfria.

Hur diagnostiseras sjukdomen?

Diagnosen misstänkes på symtomen. Patienter med förhöjt blodtryck, som ej reagerar på förväntat sätt vid blodtryckssänkande behandling, skall utredas. Katekolaminer och/eller dess nedbrytningsprodukter mäts i urin eller blod. Datortomografi eller magnetkameraundersökning av binjurarna görs.

Hur behandlas feokromocytom?

Efter det att tumören lokaliserats med röntgenundersökning, exempelvis datortomografi, är behandlingen i första hand operation. Några veckor före operationen insättes en speciell tablettbehandling för att dämpa effekterna av den förhöjda katekolaminnivån och minska risken för svår blodtrycksstegring under operation.

EKG, hjärtlung-röntgen och en 24-timmars blodtrycksmätning görs innan operation.

De flesta fall av feokromocytom är godartade och har god prognos.

Svenska Endokrinologföreningen har utarbetat informationsblad om endokrinologiska sjukdomar och tillstånd. Informationsbladen är avsedda för allmänheten och kan vid behov användas som patientinformationsblad och överlämnas vid mottagningsbesök. De är skrivna av erfarna endokrinologer representerande samtliga svenska universitetssjukhus. Informationsbladen revideras vid behov eller vart 3:e år.